

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

1Naturvårdsenheten
Johan Jannert
0501-60 54 14

BESLUT
2008-05-09

Diarienummer
511-50327-2000

Sida
1(10)

Beslut om bildande av naturreservatet Grimmestorp i Tidaholms kommun

Innehåll

Beslut om bildande m m
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutscharta
Bilaga 2. Översiktscharta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 5. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptatet Grimmestorp
RegDOS ID	2013482
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Tidaholm
Ungefärlig mittpunkt	138970– 644080
Fastigheter och ägare:	<i>Grimmestorp 1:16, Naturvårdsverket</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Jaktarrende: Grimmestorps jaktlag</i> <i>Ledningsrätt: TeliaSonera Skanova Access AB</i>
Areal (ha):	107,4 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE0540161
Naturgeografisk region:	Tiveden-Tylöskogen-Kålmården samt Väner- slätterna
Objektskategori:	U1; Barr-naturskog nedan gränsen för fjällnära område
IUCN-kategori:	Ia Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Grimmestorp.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara en äldre barnnaturskog på en geologiskt intressant isälvsterrass med dödisgropar, åsar och raviner.
- bevara en naturligt meandrande åravin med en välutvecklad gråalsskog.
- bevara ett variationsrikt våtmarksområde med fattigkärr, medelrikkärr, sumpskog, källor, bäckar och järnockrautfällningar.
- tillgodose friluftslivets intressen av vackra strövområden.
- bevara följande inom området förekommande naturtyper och/eller arter som ingår i EU: s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd: västlig taiga (9010), skogbevuxen myr (91D0), alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade (91E0) samt mineralrika källor och källkärr samt arterna tjäder, järpe, sparvuggla, spillkråka och bivråk.

Syftet ska tryggas genom att:

- hela naturreservatet lämnas huvudsakligen för fri utveckling.
- parkeringsplats och stigar för friluftslivet anläggs och underhålls.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Avverka, gallra, röja, plantera eller utföra annan skogsvårdande åtgärd
2. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
3. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra naturliga eller kemiska växtnäringsämnen
4. Kalka mark eller vatten
5. Bedriva jakt på fågel.

6. Bedriva jakt under lördag-söndag och helgdagar.
7. Dika, skyddsdikey, rensa dikey, kulvertera dikey, lägga igen dikey, däm-
ma eller utföra någon åtgärd som påverkar områdets hydrologiska
förhållanden
8. Borra, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt av något slag, ej hel-
ler husbehovstäkt
9. Tippa eller fylla ut med massor, sopor e.dyl.
10. Anordna upplag
11. Uppföra byggnad eller därmed jämförbar anläggning
12. Uppföra mast, torn, antenn eller liknande anläggningar
13. Anlägga mark- eller luftledning
14. Anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförbar an-
läggning
15. Anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som be-
hövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation av, och underhållsreörningar för, befintliga luftled-
ningar. Markskador ska då undvikas.
- Vid nedgrävning av befintliga luftledningar. Samråd ska dock ske
med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anord-
ningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Vid behov avverka, ringbarka och ringbarka gran och tall.
3. Vid behov gynna tallföryngringen.
4. Anlägga parkeringsplats, vandringsled och gångbro/spång över
Grimmestorpaån samt sätta upp informationstavlor.
5. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och
vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var
anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

*C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreserva-
tet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)*

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon
2. Ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn
3. Cykla eller rida
4. Elda
5. Fälla träd och buskar, bryta kvistar eller ris eller på annat sätt skada
vegetationen
6. Skada eller ta bort döda träd och vindfällen

7. Plocka eller gräva upp gräs, örter, mossor, lavar eller svampar. Det är dock tillåtet att plocka bär och matsvampar för eget bruk.
8. Fånga eller insamla ryggradslösa djur
9. Anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförbar anordning
10. Anordna läger,
11. Bedriva orientering eller jämförbar verksamhet inom område A markerat på beslutskartan
12. Utplantera växt- eller djurart.

Föreskrift C 1 gäller ej på vägen till markerad P-plats. Föreskriften gäller ej heller jakträttsinnehavare vid uttransport av fäلت vilt.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte när förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Beskrivning av naturreservatet

Natur- och kulturhistoriska värden

Naturreservatet ligger i starkt kuperad terräng vilket gör det mycket mångformigt med många olika biotoper. Skogsbruket har varit skonsamt vilket också har bidragit till att en värdefull naturskog utvecklats. De södervända sluttningarna och åschrönen domineras av äldre tallskog med ett påfallande stort inslag av betesgynnade växter. Förutom förekomst av betesgynnade växter förekommer för trakten mycket sällsynta växter som ryl och kransrams i området. Nordsluttningarna och dalbottenarna domineras av mossrik äldre granskog av god bonitet. I sumpiga källpåverkade områden finns en rik mossflora. Längs med den naturligt meandrande Grimmestorpaån finns en välutvecklad gråalsskog. Öster om ån finns ett opåverkat våtmarkskomplex med bäckmiljöer, glest lövträdklädda myrar och granskogsklädda öar. I dessa miljöer finns en rik förekomst av död ved.

I reservatet finns en artrik svampflora. Häckfågelfaunan är typisk för barrskog med intressantare arter som spillkråka, gärdsmyg, järpe och sparvuggla.

Skogen vid Grimmestorp ligger på de stora isälvsavlagringar som brukar benämnas Härjaterrassen. Isälvsavlagringarna är delvis sönderbrutna av dödisgropar och åsryggar med mycket branta sluttningar. Området är av stort geovetenskapligt intresse, då den kan ge viktiga bidrag till förståelsen av isavsmältningsförloppet.

Markanvändning

Huvuddelen av reservatet har lång kontinuitet som barrskog. Fram till någon gång på 1940-50-talet var skogen betad. Skogen har vid denna tid brukats på ett skonsamt sätt med mindre hyggen och blädningar. I slutet av 1800-talet fanns två torp inom området. Spår efter torpen syns i form av husgrunder, trädgårdsväxter, odlingsterrasser, åkerhak, gamla diken och gräsmarksrester.

Friluftsliv

Området är strövvänligt och flitigt besökt av traktens befolkning. Genom skogen slingrar sig ett antal gamla körvägar, vilka nyttjas som vandringsleder.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen mm

Grimmestorp ingår inte i område av riksintresse varken för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv.

Kommunal översiktsplan

Beslutet är förenligt med översiktsplanen för Tidaholms kommun. Beslutet är också förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Internationell betydelse

Regeringen har redovisat reservatsområdet till EG-kommissionen enligt rådets direktiv 92/43 EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (regeringsbeslut 1998). Detta innebär att området sannolikt kommer att ingå i ett europeiskt nätverk av skyddade områden, NATURA 2000.

Ärendets handläggning

Naturvärdena i Grimmestorp uppmärksammades 1989 av Skaraborgs läns Naturskyddsförening. Lutherhjälpen hade då erhållit fastigheten i donation och hade för avsikt att sälja den vidare. Fastigheten köptes av Skara stift. Efter en avgränsning av reservatsområdet inköptes den delen av Naturvårdsverket under 1995. Då området fortfarande bär spår av betad skog fanns det olika uppfattningar om huruvida skogen skulle lämnas till fri utveckling eller i vissa delar restaureras till betad skog. Ett förslag till skötselplan med fri utveckling som mål har tagits fram. Förslagen har utarbetats av Länsstyrelsen under år 2000.

År 2000-11-17 förelades mark- och sakägare att komma in med synpunkter. Samtidigt remitterades förslaget till berörda instanser. Beslutet och skötselplanen har därefter bearbetats. Eftersom förhållandevis lång tid gått och förslaget bearbetats, har det åter förelagts sakägarna och remitterats till berörda.

Remiss och föreläggande

TeliaSonera Skanova Access AB och Grimmestorps jaktlag har, som berörda sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Tidaholms kommun och Skogsstyrelsen.

Skaraborgs naturskyddsförening, Tidaholms naturskyddsförening, Västergötlands ornitologiska förening, Vägverket, LRF Skaraborg, Falköpings AIK orientering samt Carl-Roger Boman har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna yttranden

Yttranden har inkommit från Tidaholms kommun, Skogsstyrelsen, Vägverket, Skanova Access AB, Västergötlands ornitologiska förening samt Grimmestorps jaktlag.

Skogsstyrelsen, Vägverket och Skanova Access AB har inget att erinra mot förslaget.

Länsstyrelsens kommentar: Vägområdet för väg 2844 ligger utanför reservatet och läget för befintlig telekabel kan bibehållas.

Grimmestorps jaktlag vill ha möjlighet att dra ut fällt vilt med hjälp av motordrivet fordon.

Länsstyrelsens kommentar: Beslutet har justerats så detta blir tillåtet.

Tidaholms kommun ser positivt på att området skyddas som naturreservat. Kommunen anser dock inte att hela området skall lämnas till fri utveckling utan anser att länsstyrelsen bör undersöka om det inte går att återinföra skogsbete och plockhuggning i de delar av reservatet som bär tydligast spår av tidigare hävd.

Länsstyrelsens kommentar: Möjligheten att bedriva bete har diskuterats. För att återskapa den halvöppna betade skogen krävs stora insatser i form av avverkningar och gallringar. Risken för stormfällningar ökar ofta i samband med den typen av åtgärder. I södra Sverige har endast små arealer barrskog på höga boniteter skyddats. Skälen till detta är bland annat att få barrskogar med naturskogskvalitéer på bördig mark återstår i dagens produktionslandskap. Ett annat skäl är att de är dyra i inköp. Även om betad skog är ett bristhabitat, bedömer Länsstyrelsen att detta inte är rätt område att genomföra så omfattande restaureringsåtgärder som krävs för att återskapa den betade skog som tidigare fanns. Låter vi skogen få fortsätta att i princip sköta sig själv kommer många naturvärden att förstärkas.

Västergötlands ornitologiska förening anser att det är positivt att fågeljakten förbjuds och att det inte är tillåtet att jaga under helger. Föreningen är dock bekymrade för att bete inte ingår som skötselmetod. Föreningen önskar att vissa områden röjs för att ge lite friare spelrum för flora och fauna. Man anser vidare att fri utveckling leder till att området snart skulle domineras av en trivial granbiotop.

Länsstyrelsens kommentar: Se även Länsstyrelsens kommentar under Tidaholms kommun. För att även i framtiden bibehålla en skog med en varierad trädslagsammansättning har mål för trädslagsblandningen angetts. För att

gynna vissa trädslag som exempelvis tall, tillåts att skötselinsatser genomförs. Detta framgår av skötselplanen, se skötselområde 4 och 5.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Den skonsamt brukade skogen har utvecklats till en värdefull naturskog. I södra Sverige är det sällsynt med skogsreservat med så god bonitet som Grimmestorpsskogen har. Barrskogen ligger dessutom på en geologiskt intressant isälvsterrass med dödisgröpar, branta åsar och raviner.

Längs med den naturligt meandrande Grimmestorpaån finns en välutvecklad gråalsskog. Inom reservatet finns dessutom bäckmiljöer, lövträdklädda myrar och trädklädda fattigkärr. Många ställen är kraftigt källpåverkade och har en intressant flora.

Området hyser också ett fågelliv av nationellt och internationellt intresse, där följande arter är listade i fågeldirektivet; tjäder, järpe, sparvuggla, spillkråka och bivråk.

Grimmestorpsskogen är ett frekvent utnyttjat strövområde som året runt nyttjas för t ex skogspromenader och svampplockning.

För att dels undvika störning för fågellivet och dels eliminera risken för att hotade fågelarter skjuts av misstag, är det motiverat med ett förbud mot fågeljakt. Eftersom området besöks av ett stort antal människor är det också motiverat med en inskränkning av övrig jakt under de dagar som antalet besökare förväntas vara stort (lördag-söndag och helgdagar).

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet långsiktigt skydd av skogsmark enligt Levande skogar, delmål 12.1.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren av naturreservatet.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Skaraborgs Allehanda, Västgöta-Bladet och Skaraborgsbygden ortstidning/ortstidningar.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Biolog Johan Jannert har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, biträdande länsarkitekt Jens Rasmussen och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Göran Bengtsson

Johan Jannert